

Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα: 'τα σχέδια και οι αναφορές δράσης (Action plans/action reports) στις δύο διαδικασίες εποπτείας της εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ'

Στρασβούργο, 13-14 Οκτωβρίου 2014

Συμπεράσματα

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (Τμήμα εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ) οργάνωσε στις 13-14 Οκτωβρίου 2014 Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα τα σχέδια και τις αναφορές δράσης (Action Plans/action reports) στις διαδικασίες εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Τα σχέδια δράσης και οι αναφορές δράσης αποτελούν θεμέλιο των δύο νέων διαδικασιών που θεσπίστηκαν τον Ιανουάριο 2011 και θεωρούνται εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η κύρια ευθύνη εκτέλεσης των αποφάσεων του Δικαστηρίου βαρύνει τα κράτη, τα οποία έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν τις μεθόδους συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Δικαστηρίου, υπό την εποπτεία της Επιτροπής Υπουργών.

Τρία και πλέον έτη μετά την υιοθέτηση των νέων διαδικασιών εποπτείας η Στρογγυλή Τράπεζα επιχειρήσε να καταγράψει τον τρόπο εφαρμογής των νέων μεθόδων, καθώς και τις δυσκολίες που εμφανίστηκαν, όσον αφορά στη σύνταξη των σχεδίων δράσης και των αναφορών δράσης. Περαιτέρω επιχειρήθηκε να διερευνηθούν οι δυνατότητες που προσφέρουν αυτά τα εργαλεία εργασίας ευρύτερα στη διαδικασία εκτέλεσης των αποφάσεων του Δικαστηρίου.

Σχέδια και αναφορές δράσης: προστιθέμενη αξία στη διαδικασία εκτέλεσης

Οι συμμετέχοντες τόνισαν εξ αρχής ότι, μετά την υιοθέτηση των νέων μεθόδων εργασίας, η Επιτροπή Υπουργών είχε τη δυνατότητα να κλείνει κάθε χρόνο περισσότερες υποθέσεις και ότι επισπεύσθηκε η διαδικασία εκτέλεσης των νέων υποθέσεων. Υπογράμμισαν επίσης τη συνεισφορά των σχεδίων και των αναφορών δράσης στην διαφάνεια και τον δυναμισμό της διαδικασίας εκτέλεσης των αποφάσεων και στην δραστηριοποίηση των αρχών σε ορισμένα κράτη να προσδιορίσουν τα μέτρα εκτέλεσης και να ανταποκριθούν στις αποφάσεις της Επιτροπής Υπουργών.

Ορισμένοι συμμετέχοντες τόνισαν τη σημασία συμμετοχής στη διαδικασία σύνταξης των σχεδίων δράσης όλων των ενδιαφερομένων φορέων, όπως τα εθνικά κοινοβούλια και η κοινωνία των πολιτών. Άλλοι ανέφεραν παραδείγματα τα οποία κατέδειξαν τη σημαντική δυναμική των σχεδίων δράσης στην δημιουργία αποτελεσματικών συνεργειών ειδικά σε

περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη καλούνται να βρουν λύσεις σε σύνθετα ή συστημικά προβλήματα.

Οι συμμετέχοντες επέδειξαν ενδιαφέρον για τις αναφορές στον εποικοδομητικό εθνικό διάλογο σε σημαντικά ζητήματα, ο οποίος πραγματοποιήθηκε σε ορισμένες χώρες, καθώς και στον τρόπο συμμετοχής στο διάλογο φορέων με καθοριστικό ρόλο με επίκεντρο ένα σχέδιο δράσης το οποίο έγινε ευρέως αποδεκτό. Υπήρξε συμφωνία ότι οι προαναφερόμενες πρακτικές είναι θετικές και θα έπρεπε να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης.

Σχέδια και αναφορές δράσης: δυνατότητες βελτίωσης

Ορισμένοι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι τα κράτη πρέπει να ενημερώνονται σε πρώιμο στάδιο εάν ένα προτεινόμενο σχέδιο δράσης ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της Επιτροπής Υπουργών ή όχι. Άλλοι, επικαλούμενοι την αρχή της επικουρικότητας, τόνισαν ότι ο πρώιμος διάλογος θα πρέπει να επιδιώκεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις σύνθετων προβλημάτων.

Οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι είναι σημαντικό τα σχέδια και οι αναφορές δράσης να είναι κατανοητά στους ενδιαφερόμενους μη νομικούς, ώστε να εντοπίζονται τα προβλήματα που ανέδειξαν οι αποφάσεις του Δικαστηρίου και να διαπιστώνεται, αφενός, η καταλληλότητα των μέτρων που προτείνονται για την αντιμετώπισή τους, αφετέρου δε οι λόγοι που οδήγησαν στη πρόταση λήψης των μέτρων σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους. Σχετικά αναφέρθηκε και η σημασία της ποιότητας της μετάφρασης των εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε εθνική γλώσσα προς τις δύο επίσημες γλώσσες του Συμβουλίου της Ευρώπης, ώστε το περιεχόμενό τους να είναι σαφές και κατανοητό. Τονίσθηκε επίσης ότι τα σχέδια και οι αναφορές δράσης που έχουν συνταχθεί στην εθνική γλώσσα, καθώς και οι σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Υπουργών πρέπει να δημοσιεύονται ευρέως, κυρίως δε να αναρτώνται σε εύκολα προσβάσιμους ιστότοπους, όπως οι ιστότοποι της αρμόδιας για την εκτέλεση εθνικής αρχής.

Αναφέρθηκαν επίσης μέτρα που διασφαλίζουν την σύνταξη αποτελεσματικών σχεδίων δράσης, όπως η χρήση προτύπων σχεδίου δράσης, η χρήση συγκεκριμένης δομής του εγγράφου και η τοποθέτηση υπαλλήλων-συνδέσμων μεταξύ του συντάκτη του σχεδίου δράσης και των αρμόδιων για τη λήψη των μέτρων αρχών. Σχετικά αναφέρθηκε η σημασία επιμόρφωσης όσων ασχολούνται με τη σύνταξη σχεδίων δράσης στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Ορισμένοι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι είναι δύσκολο να συνοδεύεται το σχέδιο δράσης από χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των μέτρων που ανακοινώνεται ότι θα ληφθούν, ειδικά στις περιπτώσεις που η υιοθέτησή τους εμπίπτει στην αρμοδιότητα του κοινοβουλίου. Εντούτοις, αναφέρθηκε ότι, μολονότι τα χρονοδιαγράμματα είναι ενδεικτικά και αναθεωρούνται, διευκολύνουν τη διαδικασία εκτέλεσης των αποφάσεων τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό

επίπεδο. Εν πάση περιπτώσει οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι με τη συνεχή ενημέρωση των σχεδίων δράσης επιτυγχάνεται η διαφάνεια της δράσης των αρχών και αποφεύγεται η έλλειψη πληροφόρησης, η οποία δημιουργεί καταστάσεις που μπορούν να αποφευχθούν.

Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν στην δυνατότητα βελτίωσης της ποιότητας και της διαφάνειας, τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προς επίτευξη αυτού του σκοπού ένας μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων επέστησε την προσοχή στην ανάγκη να διατεθούν πόροι (υπό ευρεία έννοια) σε εθνικό επίπεδο, ήτοι στην αρμόδια για την εκτέλεση αρχή. Αυτοί οι πόροι θα πρέπει να διασφαλίζουν την δραστηριοποίηση όλων των σχετικών φορέων, τον αποτελεσματικό συντονισμό τους και τη σύνταξη εγκαίρως σαφών, λογικών και πειστικών σχεδίων δράσης τα οποία θα αναθεωρούνται, εάν χρειάζεται. Όλοι συμφώνησαν ότι η ευθύνη συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Δικαστηρίου πρέπει να βαρύνει την αρχή που είναι αρμόδια για τη λήψη των μέτρων συμμόρφωσης.

Τελικά, υπογραμμίστηκε ότι τα σχέδια δράσης μπορούν να στηρίζονται σε σχέδια δράσης που αντιμετωπίζουν τα ίδια θέματα και έχουν ήδη υποβληθεί σε άλλα όργανα ή διεθνείς οργανισμούς όπως τα Ηνωμένα Έθνη. Δεν απαιτείται η επανεφεύρεση του τροχού, αλλά η επίτευξη συνεργειών.

Οι συμμετέχοντες έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για την πρωτοβουλία του Τμήματος Εκτέλεσης των αποφάσεων του Δικαστηρίου να εκδώσει έναν οδηγό σύνταξης σχεδίων και αναφορών δράσης. Θεώρησαν επίσης αναγκαίο να ενημερωθεί η συλλογή εθνικών μηχανισμών εκτέλεσης που είχε παρουσιασθεί στην Στρογγυλή Τράπεζα που πραγματοποιήθηκε στα Τίρανα (15-16 Δεκεμβρίου 2011).

Σχέδια και αναφορές δράσης: προοπτικές

Δεδομένου του ενδιαφέροντος του Δικαστηρίου για θέματα εκτέλεσης των αποφάσεων, τα σχέδια δράσης και η υλοποίησή τους, καθώς και οι αναφορές δράσης μπορούν να αποτελέσουν πηγή πληροφόρησης για το Δικαστήριο και έναυσμα για περαιτέρω αλληλεπίδραση με αυτό.

Οι συζητήσεις επίσης κάλυψαν το θέμα της ευρύτερης συμμετοχής των κοινοβουλίων στην σύνταξη και ενημέρωση των σχεδίων δράσης, πέραν των σχετικών ετήσιων αναφορών που υποβάλλονται στα κοινοβούλια σε ορισμένες χώρες.

Οι συμμετέχοντες τόνισαν, τέλος την σημασία της υπάρχουσας και της δυνητικής αλληλεπίδρασης μεταξύ προγραμμάτων συνεργασίας (cooperation programmes) και της διαδικασίας εκτέλεσης των αποφάσεων. Ανέφεραν τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει σε αυτό το πλαίσιο ένα σαφές και πειστικό σχέδιο δράσης, ώστε να προωθηθεί η υλοποίηση των μέτρων που επέλεξαν οι αρχές να λάβουν ή –σε περιπτώσεις σύνθετων

προβλημάτων- ακόμη και κατά το στάδιο σύνταξης του σχεδίου δράσης, δεδομένου ότι τα προγράμματα συνεργασίας παρέχουν τεχνογνωσία και υποβάλλουν προτάσεις που επιτρέπουν στις αρχές να ασκούν αποτελεσματικότερα την διακριτική τους ευχέρεια.

Τέλος η Στρογγυλή Τράπεζα υπογράμμισε ότι η εφαρμογή, ακόμη και η βελτίωση των συστάσεων της Επιτροπής Υπουργών (CM/Rec (2008)2) για την ικανότητα ταχείας συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερος υπ'όψιν κατά την αναζήτηση μέτρων βελτίωσης της διαδικασίας εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.